

Παρατηρήσεις-Προτάσεις-Διορθώσεις επί του Χωροταξικού Σχεδιασμού και της Αειφόρου Ανάπτυξης στη Γεωργία-Κτηνοτροφία & Αλιεία της Δ/σης Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής της Περιφερειακής Ενότητας Κεφαλληνίας

1. Τμήμα Φυτικής & Ζωικής Παραγωγής

και

2. Τμήμα Ποιοτικού & Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου

➤ Σελίδα 537 Γεωργική γη Το ανθρώπινο δυναμικό που απασχολείται στον συγκεκριμένο τομέα φθίνει συνεχώς και δεν έχει εκπαιδευτεί – καταρτιστεί στην σύγχρονη άσκηση γεωργίας. Η γεωργική γη ως φυσικός πόρος έχει υποστεί μεγάλη υποβάθμιση με διαβρώσεις λόγω εγκατάλειψης.

➤ Σελίδα 538 Τέλος, από την ανάπτυξη του τουρισμού έχει επέλθει σταδιακά καταστροφή μεγάλων εκτάσεων ελαιώνων της Κέρκυρας, της Λευκάδας και της Κεφαλονιάς και μια γενικότερη αλλοίωση του φυσικού και αγροτικού τοπίου.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ Η παραπάνω πρόταση δεν ισχύει για την Κεφαλονιά διότι υπέρμετρη τουριστική ανάπτυξη έχει συντελεστεί μόνο σε μεμονωμένα σημεία του νησιού.

➤ Σελίδα 540 Αντίθετα μικρή αύξηση στις αροτραίες εκτάσεις παρουσίασαν οι Π.Ε. Κεφαλληνίας – Ιθάκης και η Π.Ε. Ζακύνθου με μικρή όμως μείωση της παραγωγής, ως αποτέλεσμα της μικρής έως και μηδενικής εκμηχάνισης της γεωργικής δραστηριότητας.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ Για την Κεφαλονιά η εκμηχάνιση της γεωργικής δραστηριότητας μπορεί να χαρακτηριστεί ως μέτρια.

Η γεωργική παραγωγή της Περιφέρειας χαρακτηρίζεται απ' την ύπαρξη.....

... Τα κρασιά της Κεφαλονιάς Ρομπόλα, Μοσχάτος και Μαυροδάφνη Κεφαλληνίας (ΠΟΠ) και οι τοπικοί οίνοι ΠΓΕ Ματζαβινάτων, Μεταξάτων και Πλαγιές Αίνου. Επίσης έχει καταχωρηθεί το ελαιόλαδο ως ΠΓΕ Κεφαλονιά.

➤ Σελίδα 541 Όσο αναφορά στα μικρά νησιά ο πρωτογενής τομέας λόγω έλλειψης υδατικών πόρων..... που προορίζεται κυρίως για ιδιοκατανάλωση.

Εξαιρέση στα παραπάνω αποτελεί η Ιθάκη που αν και μικρό νησί η ελαιοκαλλιέργεια αποτελεί σημαντικό πόρο εισοδήματος για τους κατοίκους του το οποίο αποδεικνύεται από την ύπαρξη δύο εν ενεργεία ελαιοτριβείων.

Η στρατηγική των παρεμβάσεων πρέπει να επικεντρωθεί και των θερμοκηπιακών καλλιεργειών όπου οι συνθήκες το επιτρέπουν (νερό, μικροκλίμα κ.α.).

➤ Σελίδα 542 Επιπλέον στρατηγικές παρεμβάσεις.

- Σύσταση ομάδων παραγωγών που μπορούν να ανταποκριθούν στα δεδομένα των νησιωτικών περιοχών (μικρός αριθμός ατόμων με μικρό κύκλο εργασιών) με ταυτόχρονη ενημέρωση και κατάρτιση τους σε θέματα του πρωτογενή τομέα που τους αφορούν.
- Προστασία της βιοποικιλότητας μέσα από τη διατήρηση και την ενίσχυση των παραδοσιακών και ντόπιων ποικιλιών, καλλιεργειών και εκτροφών, ώστε να εξασφαλιστεί η συνέχιση τους και η σύνδεση τους με τη τοπική οικονομία (τουριστικό προϊόν, εγχώρια αγορά).
- Η διαμόρφωση ενός καινούργιου επιχειρησιακού μοντέλου ανάπτυξης σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, που στηρίζεται στην ανταγωνιστικότητα, την εξωστρέφεια, την καινοτομία και την πράσινη ανάπτυξη.
- Προώθηση των προϊόντων του καλαθιού της Π.Ε. Κεφαλονιάς ως μέρος του καλαθιού της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων με εθνικό σήμα υπό την αιγίδα του Υ.Π.Α.Α.Τ.
- Θεσμοθέτηση Περιφερειακού σήματος, για την πιστοποίηση της ποιότητας των αγροτικών προϊόντων του καλαθιού.

3. Τμήμα Κτηνιατρικής

ΤΟΜΕΑΣ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑΣ

Η μείωση που αναφέρεται στο κείμενο για τον αριθμό των εκτροφών και των ζώων σε σχέση με το 1993 στην ουσία δεν είναι πραγματική αλλά οφείλεται α) στους εκτεταμένους και πραγματικούς ελέγχους που γίνονται από την Υπηρεσία στα πλαίσια της εφαρμογής των προγραμμάτων εξυγίανσης και τους ελέγχους στα πλαίσια του προγράμματος ΟΣΔΕ και τους ελέγχους που γίνονται από τον ΟΠΕΚΕΠΕ με αποτέλεσμα να διαγραφούν πολλές εκτροφές και ζώα τα οποία στην ουσία δεν υπήρχαν ποτέ, και β) λάθη στην ΕΛΣΤΑΤ από όπου πάρθηκαν τα στοιχεία.

Όσον αφορά στην παραγωγή κρέατος η εικόνα που φαίνεται δεν είναι πραγματική αφού τα ζώα που παράγονται στο νομό εξάγονται ζωντανά (περίπου 30.000 αιγοπρόβατα τον χρόνο), το σφαγείο της ΠΕ έχει κλείσει τα τελευταία χρόνια και λειτουργεί μόνο τρεις μήνες το χρόνο (Χριστούγεννα, Πάσχα), με αποτέλεσμα τα ετήσια στοιχεία που δίνονται στην ΕΛΣΤΑΤ για το κρέας που παράγεται στο νομό να είναι κατά βάση ελλιπή ως προς την πραγματική παραγωγή κρέατος.

Σύμφωνα με τις απογραφές των παραγωγών στην Υπηρεσία μας, όπως γίνονται σύμφωνα με την ΚΥΑ 263493/27.07.2004 και τους Καν. 24/2004 (ΕΚ) για τα αιγοπρόβατα και Καν. 1760/2000 (ΕΚ) για τα βοοειδή ο αριθμός των εκτροφών και των ζώων στις Περιφερειακές Ενότητες της Κεφαλληνίας και της Ιθάκης είναι:

Κατηγορία	Νήσος Κεφαλονιά	Νήσος Ιθάκη	Νήσος Πεταλός
Εκτροφές βοοειδών	113	2	1
βοοειδή	2272	79	263
Εκτροφές αιγ/των	1162	67	1
Αιγοπρόβατα	200197	9443	250
Εκτροφές χοίρων	6	2	
χοίροι	35	70	
πτηνά	100.000		

Επίσης δεν αναφέρεται στο κείμενο η μελισσοκομία. Όσον αφορά την Π.Ε. Κεφαλληνίας υπάρχουν 317 μελισσοκόμοι εγγεγραμμένοι στο μελισσοκομικό μητρώο με 21.000 κυψέλες (στοιχεία ΔΑΟΚ ΠΕΚ 2015).

Λόγω της γεωμορφολογίας της περιοχής σε συνδυασμό με τις κλιματικές συνθήκες προσδίδονται στην αυτοφυή μελισσοκομική χλωρίδα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τα οποία κάνουν το μέλι της Κεφαλονιάς και της Ιθάκης (θυμαρίσιο, ανθέων και ελάτης) εξαιρετικής ποιότητας και φήμης.

4. Τμήμα Αλιείας

Η Αλιεία & οι Υδατοκαλλιέργειες στη Κεφαλονιά και την Ιθάκη

Η αλιεία, οι υδατοκαλλιέργειες και το θαλάσσιο περιβάλλον είναι σημαντικό μέρος της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτισμικής ζωής των νήσων Κεφαλονιάς και Ιθάκης.

Η εκμετάλλευση και διαχείριση του θαλάσσιου πλούτου ως κλάδος, αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα όπως η υπεραλίευση, η υποβάθμιση και επιβάρυνση των θαλασσίων οικοσυστημάτων, η παράνομη αλιεία και η χρήση απαγορευμένων εργαλείων, κ.λπ.

Οι υδατοκαλλιέργειες είναι ένας σημαντικός κλάδος του πρωτογενούς τομέα. Η ύπαρξη και λειτουργία των υδατοκαλλιεργειών, τα παραγόμενα αλιευτικά προϊόντα και η απασχόληση, συμβάλλουν σημαντικά στην τοπική και εθνική οικονομία.

Παρακάτω δίνονται οι προτάσεις για την ανάπτυξη της αλιείας, την ορθολογική ανάπτυξη των ιχθυοκαλλιεργειών και την αειφορική διαχείριση του θαλάσσιου περιβάλλοντος.

Αλιεία

Η αλιευτική δραστηριότητα στην Π.Ε. Κεφαλονιάς ασκείται εκτεταμένα σε επαγγελματικό επίπεδο με σκάφη κυρίως μικρής παράκτιας αλιείας και λιγότερο μέσης αλιείας, με ποικίλα αλιεύματα ανάλογα με την εποχική διακύμανση, ενώ κοινό πρόβλημα για τους αλιείς σε όλο το Ιόνιο Πέλαγος αποτελεί η μείωση των αλιευτικών αποθεμάτων. Σε μικρότερο βαθμό δραστηριοποιούνται και ερασιτεχνικά αλιευτικά σκάφη, για τα οποία δεν υπάρχουν καθόλου δεδομένα για την αλιευτική προσπάθεια και παραγωγή.

Τα παραγόμενα αλιεύματα διατίθενται κυρίως στην τοπική αγορά (σε μεγαλύτερο ποσοστό τους καλοκαιρινούς μήνες) και η επαγγελματική αλιεία συμβάλλει σημαντικά στην τοπική και γενικότερα στην εθνική οικονομία .

Στη νήσο Κεφαλονιά δραστηριοποιούνται περίπου 220 επαγγελματικά αλιευτικά σκάφη παράκτιας αλιείας (Π.Α.) και 2 της μέσης αλιείας (Μ.Α.), ενώ στην Ιθάκη περίπου 67 της Π.Α.

Προτάσεις

- Βελτίωση των υποδομών των υφιστάμενων αλιευτικών καταφυγίων ή και δημιουργία νέων, όπου είναι αναγκαίο. Πρόβλεψη υποδομών για την συντήρηση και εμπορία των αλιευμάτων (δημιουργία αποθηκευτικών χώρων, παγομηχανών στα αλιευτικά καταφύγια).
- Κατασκευή τεχνητών υφάλων στη νότια Κεφαλονιά και στη συνέχεια δημιουργία προστατευόμενης περιοχής (έχει ήδη γίνει η Μελέτη σκοπιμότητας κατασκευής τεχνητών υφάλων στην περιοχή της νότιας Κεφαλονιάς από το Ινστιτούτο Αλιευτικής Έρευνας του Ελληνικού Γεωργικού Οργανισμού-ΔΗΜΗΤΡΑ). Οριοθέτηση αλιευτικών πεδίων και δημιουργία προστατευόμενων θαλάσσιων περιοχών.
- Χαρτογράφηση πυθμένα, μελέτη και συστηματική παρακολούθηση (monitoring) των προστατευόμενων θαλάσσιων οικοσυστημάτων [λιβάδια φανερόγαμων, εκτεταμένες συστάδες ροδόλιθων (ροδοφυκών-τραγάνας), κοραλλιών], δημιουργία βάσης δεδομένων, μελέτη, οριοθέτηση και δημιουργία προστατευόμενων θαλάσσιων περιοχών.

Υδατοκαλλιέργειες

Στις Π.Ε. Κεφαλληνίας & Ιθάκης λειτουργούν οι περισσότερες σε αριθμό και δυναμικότητα, μονάδες ιχθυοκαλλιέργειών, ιχθυογεννητικοί σταθμοί και συσκευαστήρια εκτρεφόμενων ψαριών, της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων. Στην Περιφέρεια Ι.Ν. οι ιχθυοκαλλιέργειες είναι ένας δυναμικός κλάδος του πρωτογενή τομέα και σύμφωνα με τη μελέτη «καλάθι Αγροτικών Προϊόντων» κατατάσσεται στις κορυφαίες θέσεις σε αξία εξαγωγικών αγροτικών προϊόντων. Η περιοχή της Κεφαλονιάς, της Ιθάκης και των Εχινάδων νήσων, διαθέτει 25 μονάδες ιχθυοκαλλιέργειών με ετήσια δυναμικότητα περίπου 13.500 τόνους αλιευμάτων. Στις μονάδες εκτρέφονται θαλάσσιοι μεσογειακοί ιχθείς με κυριότερα τα είδη τσιπούρα και λαβράκι.

Προτάσεις

- Ενίσχυση και οργάνωση του τομέα των ιχθυοκαλλιέργειών με καθορισμό Περιοχών οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιέργειών (ΠΟΑΥ), διευκόλυνση των διαδικασιών και επίσπευση της δημιουργίας τους.
- Χαρτογράφηση πυθμένα και συστηματική παρακολούθηση, περιοχών στις οποίες λειτουργούν ή/και στις οποίες θα μετεγκατασταθούν μονάδες ιχθυοκαλλιέργειών.
- Ανάπτυξη νέων συστημάτων ιχθυοκαλλιέργειών (ενοποιημένη πολυτροφική υδατοκαλλιέργεια). Συνδυασμός ιχθυοκαλλιέργειας, εκτροφής δίθυρων μαλακίων και καλλιέργειας εμπορικών μακροφυκών, ενδημικών υδρόβιων οργανισμών. Πειραματική εκτροφή υδρόβιων οργανισμών που δεν εκτρέφονται καθόλου ή δεν εκτρέφονται συστηματικά και έχουν ιδιαίτερο εμπορικό ενδιαφέρον (μικροφύκη, εχινόδερμα, καρκινοειδή).
- Πρόβλεψη για την δημιουργία ή την ανάπτυξη μεταποιητικών μονάδων και συσκευαστηρίων αλιευμάτων, καθώς και δημιουργίας μονάδων υδατοκαλλιέργειών κλειστού ή ανοικτού τύπου ανακύκλωσης νερού, σε χερσαίες περιοχές.

Θαλάσσιο περιβάλλον

Για την ανάδειξη, την προστασία και την αειφορική διαχείριση του θαλάσσιου περιβάλλοντος μπορούν να αναφερθούν τα παρακάτω:

Προτάσεις

- Μελέτη κλειστών Κόλπων με στόχο την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος (Κόλπος Αργοστολίου, Σάμης, Βαθέως Ιθάκης). Χαρτογράφηση πυθμένα, μελέτη και συστηματική παρακολούθηση (monitoring) των προστατευόμενων θαλάσσιων οικοσυστημάτων [λιβάδια φανερόγαμων, εκτεταμένες συστάδες ροδόλιθων (ροδοφυκών-τραγάνας), κοραλλιών], δημιουργία βάσης δεδομένων, μελέτη, οριοθέτηση και δημιουργία προστατευόμενων θαλάσσιων περιοχών.
- Μελέτη και συστηματική παρακολούθηση (monitoring) της τεχνητής λιμνοθάλασσας Κουτάβου, καθώς και του έλους Λιβαδιού, τα οποία είναι ευαίσθητα οικοσυστήματα

μεγάλης οικολογικής σημασίας και προστασία και ανάδειξη των περιοχών αυτών σε περιοχές οικοτουρισμού και εκπαιδευτικού τουρισμού.

- Δημιουργία καταδυτικών πάρκων σε περιοχές με καταδυτικό ενδιαφέρον (ναυάγια, μη αλιευόμενες περιοχές, φυσικούς υφάλους) και ανάπτυξη του οικοτουρισμού, του εκπαιδευτικού και του καταδυτικού τουρισμού, καθώς επίσης και ανάδειξη και ανάπτυξη της σπηλαιολογίας.
- Μελέτη της κλιματικής αλλαγής στα Ιόνια νησιά και οι επιπτώσεις στην διάβρωση των ακτών σε συνεργασία με εκπαιδευτικά και ερευνητικά ιδρύματα. Μελέτη για την ανάδειξη και προστασία της βιοποικιλότητας των παράκτιων περιοχών.
- Λήψη μέτρων για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος από την μελλοντική εκμετάλλευση κοιτασμάτων υδρογονανθράκων στο Ιόνιο πέλαγος.